

A 1800/vekst**Behandles i** Udvalget for Vækst og Udvikling i Norden

Udvalget for Vækst og Udvikling i Nordens betænkning over

**Medlemsforslag
om statsstøttereglene i Norden****Forslag**

Udvalget for Vækst og Udvikling i Norden foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å foreta en gjennomgang av praktiseringen av statsstøttereglene i de nordiske land for å sikre bedre samordning og felles praksis i fremtiden, og også for å forebygge unødvendige og ressurskrevende konflikter.

Baggrund

Den sosialdemokratiske gruppen foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd å foreta en gjennomgang av praktiseringen av statsstøttereglene i de nordiske land for å sikre bedre samordning og felles praksis.

Som bakgrunn for forslaget konstateres at EUs regler for statsstøtte har gradvis fått større betydning og omfatter etter hvert flere og flere områder. Med henvisning til en offentlig utredning i Norge opplyses at med tiden har implementeringen av regulering blitt mer vidtrekkende og griper inn i områder som tradisjonelt er en del av den offentlige sektor i Norden og skatte- og velferdspolitik. Hensikt med den foreslåtte gjennomgangen av regelverket er ifølge forslaget todelt:

- Sette fokus på det handlingsrommet regelverket gir og derved bidra til å unngå at det i realiteten griper inn i organiseringen av kommunene og annen offentlig sektor, og følgelig går ut over formålet med regelverket.
- Forebygge detaljinnblanding som diskrediterer EØS-avtalen

Forslaget inneholder en oversikt over problemstillinger som man mener at den etterlyste gjennomgang med fordel bør belyse:

1. Gi en beskrivelse av saker som er reist mot myndighetene fra enten tilsynsorgan (EU/ESA) eller domstol i de nordiske land etter regelverket for statsstøtte (eventuell også klager/henvendelser EU/ESA har gjort uten å "reise sak").

2. Gi en beskrivelse av hvordan myndighetene har tilpasset seg inngrepene og andre konsekvenser av regelverket
3. Gi en beskrivelse av hvordan departement, parlament og eventuelle domstoler arbeider for å forebygge konfliktsaker.
4. Gi en beskrivelse av hvordan myndigheter i landene informerer og skole-
rer offentlige virksomheter og politikere i å forstå og forholde seg til regelverket på en konstruktiv måte. Handlingsrommet må avklares.
5. Gi en oversikt over forsknings- og utredningsvirksomhet i Norden knyttet til virkninger av EU/EØS og eventuelt annet internasjonalt regelverk for statsstøtte.

Forslaget ble presentert i Utvalget for vekst og utvikling under våren 2020. Utvalget etterlyse ytterligere informasjon om de faktuelle forhold og besluttet at det skulle stilles spørsmål til de nordiske lands regjeringer. Med spørsmålene ønsket man at få opplyst om antall statsstøttesaker som er reist mot de nordiske land EU/ESA tilsynsorgan eller domstol i de nordiske land i perioden 2000 til 2020. Videre, at de nordiske lands regjeringer opplyser om, og i så fall hvordan, de oven-nevnte saker har etterfølgende påvirket implementeringen av statsstøttereglene i de nordiske land.

Finland i sin egenskap som formann for Nordisk ministerråd har innsamlet svarene fra de nordiske lands regjeringer. I svaret henvises det til artikkel 107.1 i fordraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget): "Om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna." Landene er forpliktet til å meddele Kommisjonen hvis de har planer om å gi støtte og skal avvente en godkjenning fra Kommisjonen. I praksis er det dog mange unntak fra denne regel og inntil nylig var omtrent 97 % av alle støtteordninger innført uten godkjenning fra Kommisjonen. Det er domstolenes oppgave å komplettere Kommisjonens tilsyn konstatere Finland i sitt svar til Nordisk råd.

Med svaret fra Finland følger en oversikt over anførte statsstøttesaker i de enkelte nordiske land. Oversikten viser at EU Kommisjonen har foretatt over 100 granskninger i Norden av forslag om statstøtt og over 20 har havnet hos EU/EUS domstolen. Tall om nasjonale domsmål er ufullstendig men viser at det er tale om over 130 de seneste 20 årene. Oversikten bekrefter at implementeringen av statsstøttereglene er rent administrativt kompleks.

Det foreligger ikke et estimat av kostnadene ved å gjennomføre den etterlyste utredning. Antakelig faller forslaget under finans og økonomiministrenes (MR-Finans) ressortområde. I 2021 har MR-Finans 1,5 MDKK til disposisjon og derfor begrensede muligheter til å gjennomføre omfattende analyser innenfor sitt ordinære budsjett. Derfor kan det bli aktuelt å ta opp mulighetene til å finansiere utredningen i forbindelse med årets budsjettforhandlinger.

Udvalgets synspunkter

Utvalget for vekst og utvikling konstaterer at samtlige nordiske land er underlagt EUs regler om statsstøtte om implementeringen av reglene er en utfordring for samtlige nordiske land og underlagt ressurskrevende konflikter.

Utvalget legger vekt på at regler om statsstøtte er vesentlige for et velfungerende indre marked i Europa. Statsstøtte kan fordreie konkurranse og undergrave den samfunnsøkonomiske gevinsten av frihandel mellom de europeiske land.

Utvalget notere at alle nordiske land er utsatt for konflikter og rettsaker fordi implementeringen av statsstøtte regler anses for ikke å være lovmessig korrekt. Det tyder på at implementeringen av reglene har vært en utfordring for offentlige virksomheter og sentrale myndigheter. Videre, at de diverse erfaringer i de nordiske land kunne være et godt utgangspunkt for de nordiske land fellesskap å utvikle kunnskap om begrensninger og muligheter innenfor reglenes ramme.

Utvalget mener at antallet statsstøttesaker, ifølge svar fra regjeringene, er tallrike. Det indikere at de nordiske land har ennå en uløst oppgave; å finne ut av hvordan konfliktsaker om statsstøtte kan forebygges og beste fall unngås.

Utvalget minner om formidling av informasjon og kunnskap er en viktig del av det nordiske samarbeidet. Inntil nå har de ulike nordiske land gjort mange og ulike erfaringer av implementeringen av EUs statsstøtte regler. Sammen har de samlet erfaring og kunnskap som den utredning som det foreslås at Nordisk ministerråd gjennomfører, skulle kunne gjøre tilgjengelig og nyttig.

I lys av ovenstående støtter utvalget forslaget, at Nordisk ministerråd foretar en gjennomgang av praktiseringen av statsstøttereglene i de nordiske land for å sikre bedre samordning og felles praksis i fremtiden, og også for å forebygge unødvendige og ressurskrevende konflikter.

Norden, den 28. juni 2021

Anders Eriksson (ÅF)

Arman Teimouri (L)

Freddy André Øvstegård (SV)

Helge André Njåstad (FrP)

Johan Kvarnström (sd)

Lars Andersson (SD)

Lorena Delgado Varas (V)

Lulu Ranne (saf)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Pål Jonson (M)

Ruth Mari Grung (A)

Stein Erik Lauvås (A)